

ปณิธาน

โรงเรียนขนาดเล็ก ในวิถีร่วมพัฒนา

ในขณะที่คณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่าง พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. กำลังถกกันเรื่องทางออกทางเลือก สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 15,000 แห่ง ที่มีนักเรียน ต่ำกว่า 120 คน ว่าควรเป็นเช่นไร คณะทำงานแก้ปัญหา ความยากจน ชุมเล็กๆ ของเราได้มีโอกาสไปเยี่ยมโรงเรียน ขนาดเล็ก 2 แห่ง ที่เข้าร่วมโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา ตาม นโยบาย Sand Box ที่รัฐบาลมอบหมายให้คุณมีชัย วีระไวทยะ เป็นแม่งาน มาตั้งแต่ปี 2561

โรงเรียนบ้านสันดาบ สมุทรสาคร

โรงเรียนบ้านสันดาบ ตั้งอยู่ที่ตำบลโคกขาม อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร เปิดดำเนินการตั้งแต่ปี 2496 เป็นโรงเรียน ขนาดเล็กสังกัด สพฐ. สอนชั้นอนุบาล 1 ถึง ป. 6 ปัจจุบันมี นักเรียน 75 คน ครู 10 คน ประกอบด้วย ผอ. 1, ครูประจำการ 4, ครูผู้ช่วย 1, และครูอัตราจ้าง 4 คน ในจำนวนนี้ จ้างโดย อบจ. 3 คน และโดยโรงงานสินสาคร 1 คน

สภาพทั่วไป เป็นโรงเรียน สพฐ. ขนาดเล็กที่ตั้งอยู่ท่ามกลางเมืองอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ที่ทำรายได้เข้าประเทศมากที่สุด ในอันดับต้น รายรอบไปด้วยความเจริญในทางวัตถุ อีกทั้งยังมีโรงเรียนและสถานศึกษาที่มีชื่อเสียงมากมายเป็นทางเลือก สำหรับครอบครัวที่มีฐานะ

แต่ท่ามกลางสิ่งแวดล้อมทางสังคมแบบนี้ ยังมีครอบครัว ของผู้ใช้แรงงานและชุมชนที่ยากจนอาศัยอยู่ตามพื้นที่ชายขอบ และบุกรุกเข้าไปอยู่อาศัยในเขตป่าชายเลนอีกมาก นักเรียน ส่วนใหญ่จึงมาจากครอบครัวที่ยากจน ขาดแคลนอุปกรณ์ การเรียน รวมถึงบุคลากรด้านอาหารกลางวัน

โรงเรียนบ้านสันดาบเป็นส่วนหนึ่งของโครงการโรงเรียนไอซียูของ กระทรวงศึกษาธิการ ที่ริเริ่มมา ตั้งแต่ปี 2560 เพื่อแก้ไขปัญหา โรงเรียนที่ขาดโอกาส เช่น โรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียน ที่อยู่ห่างไกลความเจริญ มุ่งให้ ความช่วยเหลือและพัฒนา โรงเรียนที่ขาดความพร้อม และต้องการความช่วยเหลือ อย่างเร่งด่วน ตามสภาพปัญหา ของโรงเรียน จากวิกฤติ 6 ด้าน คือ ด้านกายภาพ อาคาร ห้องเรียน อุปกรณ์การเรียนการสอน

ด้านคุณภาพ มาตรฐานการศึกษา ด้านบุคลากร ครูผู้สอน ประสิทธิภาพ ด้านบริหารจัดการ การสอน อบรมและพัฒนา ด้านโอกาสทางการศึกษา ฐานะของครู นักเรียน ด้านสังคม และสิ่งแวดล้อม สถานที่ตั้ง ยาเสพติด อบายมุข

ปัจจุบันได้มีภาคเอกชนหลายส่วนเข้ามาช่วยเหลือดูแล โดยเฉพาะเมื่อโรงเรียนได้ตัดสินใจเข้าร่วม “โครงการโรงเรียน-ร่วมพัฒนา” มุ่งเปลี่ยนวิธีการเรียนการสอน เตรียมสมรรถนะ เพื่ออนาคตเด็กนักเรียนและพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้ปกครองไปด้วยกัน

คณะครูทุกคนได้ผ่านการอบรมทุกหลักสูตรตามโครงการ โรงเรียนร่วมพัฒนา มีการทำแปลงเกษตรจัดความยากจน ทั้งปลูกพืชที่เน้นการปลูกพืชในกระถาง ใช้พื้นที่น้อย ใช้น้ำน้อย ใช้แรงงานน้อย เลี้ยงสัตว์ แปรรูป ค้าขาย มีฐานการเรียนรู้รวม 6 ฐาน โดยโรงงานและชุมชนกลายเป็นตลาดสำหรับขาย ผลผลิตและผลิตภัณฑ์อาหารแปรรูปของโรงเรียน

นักเรียนมีโอกาสไปเรียนรู้นอกห้องเรียนและศึกษาดูงาน ธุรกิจชุมชนนอกสถานที่ ด้งความร่วมมือจากโรงงานมาจัด อีเวนท์ โรงเรียนอัสสัมชัญมาช่วยสอนภาษาอังกฤษ และโรงพัก สภอ.โคกขาม มาร่วมทำกิจกรรมชุมชนสัมพันธ์ ทำให้เด็ก สามารถคิดวิเคราะห์ได้ดีขึ้น นำเอาความรู้ไปประกอบอาชีพ ได้ด้วย จนได้รับรางวัลระดับประเทศในปี 2563

โรงเรียนบ้านหนองปาก่อ เชียงราย

โรงเรียนบ้านหนองปาก่อ ตั้งอยู่ที่อำเภอต๋อยหลวง จังหวัด เชียงราย เป็นโรงเรียนขนาดเล็กของ สพฐ. อีกแห่งหนึ่ง ก่อตั้ง ในปี 2516 บนที่ดินบริจาค เนื้อที่ 12 ไร่ ปัจจุบันสอนตั้งแต่ อนุบาล 2 ถึง ป.6 นักเรียนรวม 55 คน ข้าราชการครูและ บุคลากรทางการศึกษา 9 คน

โรงเรียนได้เข้าร่วมโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา ภายใต้ การสนับสนุนและเป็นเครือข่ายของโรงเรียนราชประชานุ-เคราะห์ 15 (เวียงเก่าแสนภูวิทยาประชา) ในปี 2563 ด้รับ การสนับสนุนจากมูลนิธิมีชัย วีระไวทยะ และบริษัทเซลล์แห่ง ประเทศไทยจำกัด มีการปรับปรุงสวนเกษตรและจัดตั้งโรงเรียน สำหรับปลูกเมล็ดพันธุ์ เพื่อพัฒนาการศึกษาและเป็นแหล่งเรียนรู้ ให้กับนักเรียน บุคลากร รวมไปถึงผู้ปกครองและชุมชนในเขต บริการของโรงเรียน นอกจากนั้นยังมีการจัดตั้งกองทุนพัฒนา-ชุมชนเมื่อปี 2564 ปัจจุบันมีสมาชิก 115 คน เป็นนักเรียน 60 คน บุคลากรครู 10 คนและชุมชนชาวบ้าน 45 คน

โรงเรียนบ้านสันดาบ และโรงเรียนบ้านปาก่อ นับเป็น ตัวอย่างของโรงเรียนรัฐขนาดเล็กที่ไม่ยอมจำนนหรือตั้งรับ ต่อนโยบายการคว่ำบวมหรือยุบทิ้งของกระทรวงศึกษาธิการ ตรงข้ามพวกเขา กำลังลุกขึ้นมาทำการปฏิรูปเปลี่ยนแปลง โรงเรียนของตน จากเดิมเป็นโรงเรียนที่สอนเด็กให้อ่านออก เขียนได้ มาสู่การเป็นศูนย์การเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับคน ทุกวัยของชุมชน.

รายงานประชาชน โดย
ส.ว.พลเดช ปิ่นประทีป
ฉบับที่ 128/2565